

Q&A ICES vangstadviesen voor 2023

Onderzoekers van Wageningen Marine Research (WMR) presenteerden op 30 juni 2022 de visserij adviezen van ICES (de Internationale Raad voor onderzoek der Zee) voor de belangrijkste soorten voor de Nederlandse sector aan het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de visserijsector en maatschappelijke organisaties. Daarnaast vond op 2 juli 2022 een online Q&A sessie plaats voor vissers en andere geïnteresseerden, georganiseerd door Vistikhetmaar en WMR.

ICES maakt elk jaar een schatting van de bestanden en de hoogte van de visserijdruk, en geeft daarna advies aan de Europese Commissie over hoeveel er zou mogen worden gevangen om de doelen van het Gemeenschappelijke Visserijbeleid te halen. Het Europese beleid heeft als doel om de visserijdruk zo te reguleren dat de maximaal duurzame oogst (MSY, 'Maximum Sustainable Yield') wordt behaald. Dit is de visserijdruk die leidt tot de hoogst mogelijke oogst van een visbestand op de lange termijn.

ICES heeft voor meer dan 20 visbestanden in de Noordzee advies afgegeven. In december maakt de Europese Commissie voor een aantal gezamenlijk beheerde bestanden vangstafspraken met Noorwegen en het VK. Aan het eind van het jaar stelt de Raad van Visserijministers de toegestane vangsten voor 2023 vast.

De presentatie met de vangstadviesen voor de soorten die voor de Nederlandse visserij het belangrijkste zijn, is los bijgevoegd. Hieronder worden de tijdens de presentatie gestelde vragen beantwoord. Aan dit document zijn ook de vragen bijgevoegd die gesteld zijn tijdens de online sessie op zaterdag 2 juli.

Haring

Er waren geen vragen over haring.

Tong

Q: Hoe komt het dat de jaarklasse 2018 telkens lager ingeschat wordt?

A: Eerste signalen van de jonge aanwas komen uit de surveys. De jaren erna komt de vis in de discards en marktbemonstering en surveys terecht. De hoeveelheid gegevens wordt groter over de tijd. Normaal gesproken wordt de sterkte van de jaarklasse bevestigd met de gegevens die later beschikbaar komen, voor de 2018 jaarklasse zien we er minder van terug. Dat we ze niet in grote aantallen zien kan vele factoren hebben, bijv. grotere natuurlijke sterfte door predatie maar ook niet gerapporteerde vangsten.

Q: De adviezen zijn gebaseerd op Maximum Sustainable Yield (MSY), maar we zien dat het quotum niet wordt uitgeput. Hoe kan het zijn dat er wel boven MSY wordt bevestigd terwijl er geen uitputting van het quotum plaatsvindt?

A: Het tongbestand is in voorgaande jaren overschat in grootte en welk aandeel de 2018 jaarklasse daarin zou hebben. Dat heeft geresulteerd in een TAC advies dat hoger is uitgekomen dan we nu als Fmsy zouden bestempelen. Met de lagere vangst komt de visserijdruk nu alsnog op Fmsy uit.

Q: Meer noordelijk in de Noordzee (boven de 56 graden) merken we dat er afgelopen jaren meer tong in de zee zit, waarschijnlijk door opwarming van het zeewater. Zien onderzoekers ook dat die tong veel noordelijker zit dan eerst?

A: De bestandschatting kijkt naar het hele gebied, niet alleen waar de visserij zit, en vist ook met een kleinere maaswijdte (ook in het gebied boven de 56 graden). Het rapport bij WMR collega Brunel en Verkempynck (<https://edepot.wur.nl/465031>) laat zien dat er in recente jaren (vanaf 2010) inderdaad meer tong te vinden is boven de 56 graden (meer dan verdubbeld in deze periode), maar dat er geen sprake is van een grote verschuiving in de verspreiding van tong. De gegevens waarop dit rapport is geschreven worden gebruikt in de bestandschatting.

Schol

Q: Zijn de geanimeerde plaatjes in de presentatie ook beschikbaar als aparte plaatjes?

A: Deze zijn als bijlage bijgevoegd (bijlage 1).

Q: Scholvisseren vissen voornamelijk daar waar de grote schol niet zit. Blijkt dat ook uit de survey? Zie je in bijvoorbeeld de gegevens van Schotse vissers of zij wel meer schol vangen?

A: Surveygegevens laten jaar op jaar zien dat de schol noordelijk zit (oudere leeftijden). Dit is een survey die door meerdere landen wordt uitgevoerd, en die zien allemaal hetzelfde. Er wordt heel nadrukkelijk gekeken naar visserij van verschillende landen. We zien dat de grote aanvoer niet komt uit die gebieden met veel schol. De vangst per uur ligt noordelijk ook hoog. De effort op schol is echter lager in die gebieden.

Tarbot

Q: Tarbot en griet wordt duurzaam (op of zelfs onder MSY) beheerd en bevestigd, maar toch is er een verlaging van het vangstadvis. Dit terwijl niet platvissen maar rondvis altijd de 'zorgenkindjes' waren. Dit zorgt voor veel wanhoop in de visserij, ondanks dat de wetenschap wel te begrijpen is. Betekent dit nu dat platvissen zorgenkindjes worden?

A: Het advies dat nu wordt gegeven voorkomt juist dat platvissen zorgenkindjes worden. We zien ook wel dat er bijstellingen naar beneden zijn. Voor tarbot zijn die lagere jaarklassen een stuk kleiner en dan moet daarop gestuurd worden. De adviezen en vangsten voor platvissen zitten nu op Fmsy niveau. Vroeger waren er beheerplannen die de maximale veranderingen van jaar op jaar kunnen dempen. Dit is een optie die lidstaten kunnen gebruiken.

Q: De afname in biomassa komt waarschijnlijk niet door de visserij, maar door andere factoren die hier aan de orde zijn. Hebben we enig idee wat de andere oorzaken kunnen zijn?

A: Over het algemeen is te stellen dat hier te weinig informatie over beschikbaar is. Er is geen duidelijk beeld wat dit veroorzaakt. Wat we wel weten is dat dit al lang gebeurt, dit is niet iets van de laatste jaren. Samenwerking tussen meerdere partijen zal bijdragen aan het krijgen van meer inzicht in deze vraag en hoe factoren met elkaar verbonden zijn.

Griet

Q: Griet is een gegevensarm bestand, maar is een belangrijke doelsoort voor de Nederlandse kottervloot. De visserijdruk van de Nederlandse vloot is minimaal, zeker nu. Wat gaat de afname van visserijdruk betekenen voor het advies voor griet?

A: Voor een goede bestandschatting is er wel een aantal zeedagen nodig, anders wordt je schatting minder zeker. Het idee blijft: als er meer griet zit, vang je ook meer griet met meer zeedagen. Met minder zeedagen word je minder zeker van je vangstsucces. We hopen de griet bedrijfssurvey te gebruiken voor tarbot en griet, en aan de hand van die survey dan een betere schatting te kunnen maken. De bedrijfssurvey is dus heel belangrijk voor de bestandschatting.

Kabeljauw

Q: De kabeljauw lijkt weg te trekken uit de Noordzee. Dit heeft impact op de Nederlandse visserij. Wat gebeurt hier precies?

A: We zien hogere temperaturen in de Noordzee. Daarnaast zien we ook dat verschillende vissoorten steeds noordelijker voorkomen, zoals o.a. heek, en dat meer zuidelijke soorten, zoals zeebaars, meer gebruik maken van de zuidelijke Noordzee. Binnenkort komt er een rapport uit over de verschuivingen van visbestanden. De verschuivingen worden waarschijnlijk veroorzaakt door de opwarming van de zee. Als we specifiek naar kabeljauw kijken, dan zien we dat de ontwikkeling van kabeljauw in het zuiden heel anders is dan in het noorden. In het zuiden herstelt de kabeljauwpopulatie zich nauwelijks, terwijl kabeljauw in het noorden fors toeneemt.

Wijting

Q: De wijting TAC is vorig jaar met 25% verhoogd. Visserij zien echter dat wijting er voldoende zit, maar dat er niet genoeg TAC is om de vissen te mogen vangen. Zeker met de huidige economische omstandigheden in de visserij is dit lastig te begrijpen. Wat betekent deze kleine verhoging van het vangstadvis voor wijting van volgend jaar voor de daadwerkelijke vangsten en discards?

A: Deze vraag kan het beste worden beantwoord zodra het vangstadvis voor de gemengde visserij uitkomt (de 'Mixed-Fish' werkgroep). Dat zal later dit jaar zijn. In deze werkgroep wordt antwoord gezocht op vragen als: Wat betekent het voor je benutting van de TAC's, je bijvangst en ook mogelijk je discards als je met een gemengde visserij vissen op soorten als schol en tong, met als bijvangstsoorten bijvoorbeeld kabeljauw en wijting? Hier komt later zicht op.

Q: In de zuidelijke Noordzee zien vissers een toename van wijting in de afgelopen jaren. Is er een overzicht (kaart/grafiek) beschikbaar van of dit alleen regionaal gebeurt of dat dit een algemenere trend is?

A: Voor kabeljauw laten we dit standaard zien in de adviezen. Dat doen we omdat er duidelijke verschillen zijn in de ontwikkeling van de zuidelijke en noordelijke kabeljauwbestanden. De zuidelijke gebieden zijn minder gunstig dan de noordelijke gebieden. Voor wijting zijn deze afbeeldingen nu niet beschikbaar, maar we zullen zorgen dat deze beschikbaar komen. In bijlage 2 is een figuur met een voorgestelde paaipopulatie bijgevoegd waarin een noord-zuid verdeling is gemaakt. Een alternatieve bestandschatting laat zien dat de ontwikkeling vooral in het zuiden groot is, terwijl in het noorden een meer gematigde groei zichtbaar is.

Q: Is er een effect van wijting-predatie op garnalen?

A: Duitse onderzoekers kwamen op het idee dat de afname in kabeljauw en wijting zorgden voor een toename in de garnalenstand. Het is mogelijk dat de garnalensterfte zal toenemen door de toename in wijting met als gevolg een toename in predatie van de garnaal. Zie ook:

<https://academic.oup.com/icesjms/article/72/3/804/697167?login=false>

Zeebaars

Er waren geen vragen over zeebaars.

Noorse kreeft

Q: Noorse kreeft wordt steeds belangrijker voor de Nederlandse visserij. Wanneer komt het advies voor deze soort?

A: Voor Nederland zijn vooral FU5, FU33, FU-OUT van belang. Het advies voor deze bestanden zal 28 oktober 2022 worden gepresenteerd.

Algemeen

Q: Door de COVID-19 situatie in 2020 en 2021 en nu door de hoge brandstofprijzen heeft de visserij veel stilgelegen. Wordt hier rekening mee gehouden in de vangstadviezen? En wat voor invloed heeft dit dan op de vangstadviezen?

A: Dit wordt meegenomen in de adviezen. Ten eerste is er minder visserijdruk. Die afname wordt meegenomen in de adviezen. Ten tweede moet er voor de adviezen van 2023 een schatting gemaakt worden van wat er dit jaar (2022) nog gevangen wordt. Daar zijn nu alleen nog beperkt gegevens van. Op basis van voorgaande jaren (bijvoorbeeld 2020 en 2021) wordt dan een schatting gemaakt van wat er dit jaar (2022) ongeveer zal gebeuren. De benutting van de quota van voorgaande jaren wordt gebruikt in de modellen om de benutting van dit jaar te voorspellen. Denken we bijvoorbeeld dat de schepen de rest van het jaar voor de kant blijven? Dan zal dit zorgen voor een hoger vangstadadvies voor volgend jaar. De onderzoekers van ICES die de vangstadviezen opstellen hebben echter geen glazen bol: de vangstadviezen blijven altijd gebaseerd op schattingen.

Q: Stel dat in het einde van het jaar blijkt dat de visserijdruk heel laag is geweest. Kan een vangstadadvies dan nog worden bijgesteld?

A: Ja, dat kan. Dit kan alleen via speciaal verzoek. De vraag naar een update van het advies kan van iedereen komen. De vraag wordt dan ingediend bij de Europese Commissie door een lidstaat (zoals Nederland) en wordt vervolgens doorgezet naar ICES.

Q: Er worden tegenwoordig ook veel 'bloemetjes' (mosdiertjes) gevangen in de netten. Heeft dit effect op de gegevens vangstadviezen?

A: Dit heeft beperkt effect op de vangstadviezen. Het liefst rond je de bemonstering van alle locaties af met schitterende trekken en goed weer. Het komt helaas ieder jaar voor dat sommige trekken moeten worden afgekeurd, door bijvoorbeeld schade aan het net. Bij het vangen van veel bloemetjes wordt een trek afgekeurd. Deze trek wordt niet meegenomen in de bestandschatting. Het afkeuren van een trek moet niet op te veel plekken of elk jaar gebeuren, want anders begin je informatie te missen. Dit kan voor een probleem zorgen voor de bestandschatting.

Q: Als er 20% minder wordt gevestigd, dan komt er ook 20% minder vis op de afslag. Maar op dat aantal wordt dan wel de bestandsschatting gebaseerd. Hoe zit dit?

A: Dit wordt allemaal meegenomen in het rekenmodel. De visserijsterfte is sterk gerelateerd aan hoeveel er wordt gevestigd. De vis die je niet vangt in de visserij, zou je terug moeten zien in de surveys. Als er niet wordt gevestigd, dan zal het bestand namelijk harder groeien. Dit betekent dat volgend jaar dan mogelijk een verhoging van het vangstadadvies wordt gegeven.

Q: Jaar na jaar zijn er flinke schommelingen in de vangstadviezen van ICES. Dit jaar lijkt die schommeling extra groot te zijn. Zorgen deze schommelingen niet voor vermindering van geloofwaardigheid van het advies?

A: Dit is zeker een uitdaging voor de werkgroepen van ICES. De geloofwaardigheid knaagt aan de ICES-werkgroepen. Het is niet alleen de geloofwaardigheid richting vissers, NGO's en de politiek, maar het knaagt ook bij wetenschappers. Schommelingen komen vaak door een gebrek aan kennis, maar als onderzoeker wil je een zo goed mogelijk advies kunnen geven. Het doel van ICES is om de schommelingen tot een minimum te beperken.

Q: Wat dient er te gebeuren om bestandsopnames nauwkeuriger te maken?

A: Samenwerking op dataverzameling tussen sector en wetenschap. Dit gebeurt al veel, maar komt altijd tot stand onder condities van beide kanten. Zo moet er een vertrouwensband zijn, moet er eerlijk worden samengewerkt en sprake zijn van een lange termijn samenwerking. Die laatste is belangrijk omdat, voordat gegevens gebruikt worden, er minimaal 5 tot 10 jaar aan gegevens moet zijn. De uitdaging hierbij is een gebrek aan mankracht en financiering.

Q: In welke mate volgt commissie het advies, als gevolg van deze schommelingen?

A: Brussel beseft in ieder geval dat er meer onderzoek moet worden gedaan. Er moet namelijk scherper en betrouwbaarder advies worden gegeven. Als biologen niet goed weten wat er gebeurt met de vis, dan zijn er ook sociale en economische belangen. Deze belangen kunnen dan de overhand krijgen bij een besluit. Schommelingen in adviezen hebben zeker effect op het nemen van besluiten.

Q: Er ligt in kabel dwars van Eemshaven richting Noorwegen. Tong wordt niet gezien ten oosten van die kabel. Wordt er onderzoek gedaan naar hoe dit werkt?

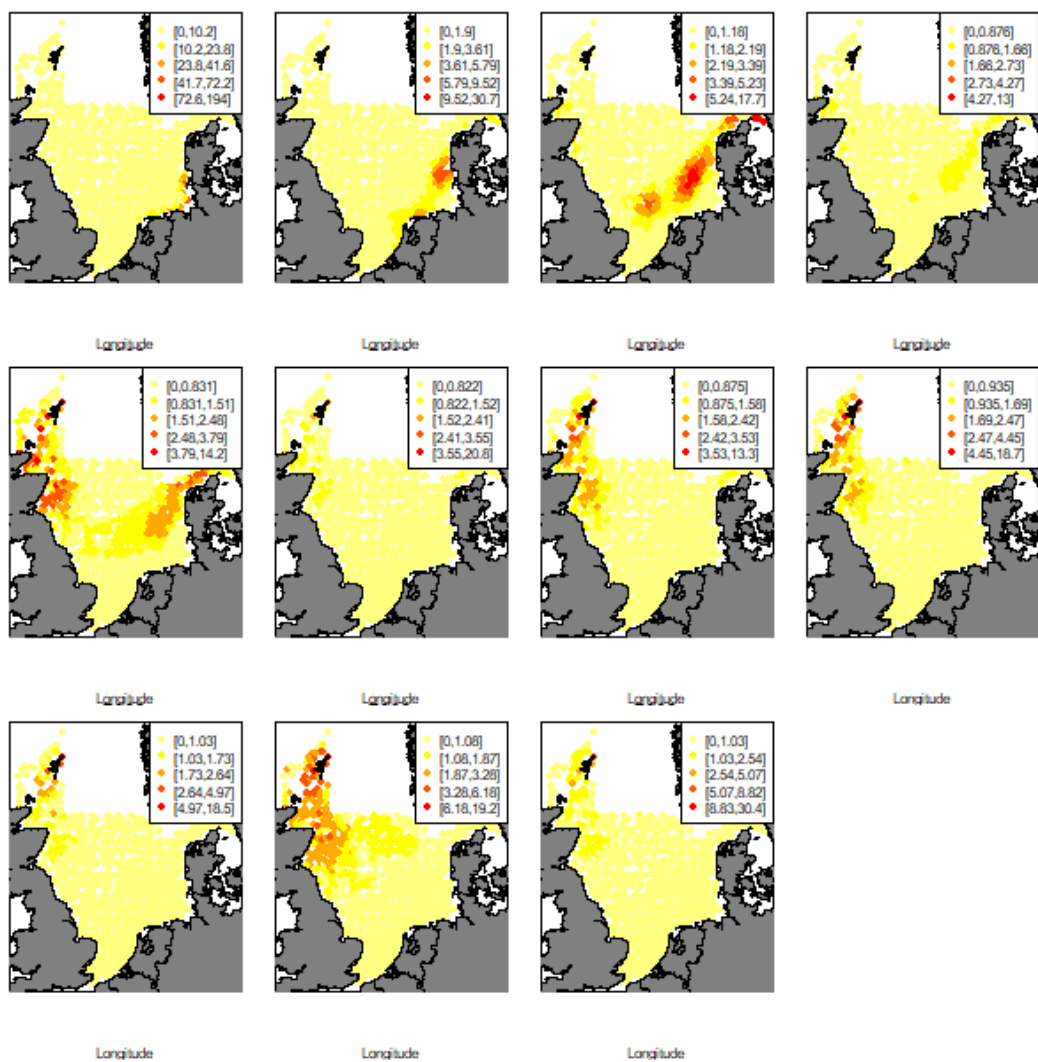
A: Dit is een interessante en belangrijke waarneming vanuit de sector, en is een belangrijke vraag om te stellen. Er wordt steeds meer aandacht besteedt aan dit onderwerp in het onderzoek. Zo is er een project dat onderzoekt wat het effect is van elektriciteitskabels op haaien, roggen en zeebaars. Deze specifieke kabel is vrij nieuw, dus de effecten ervan moeten nog onderzocht worden. Zodra er meer bekend is over dit onderwerp, dan zullen die uiteraard gedeeld worden.

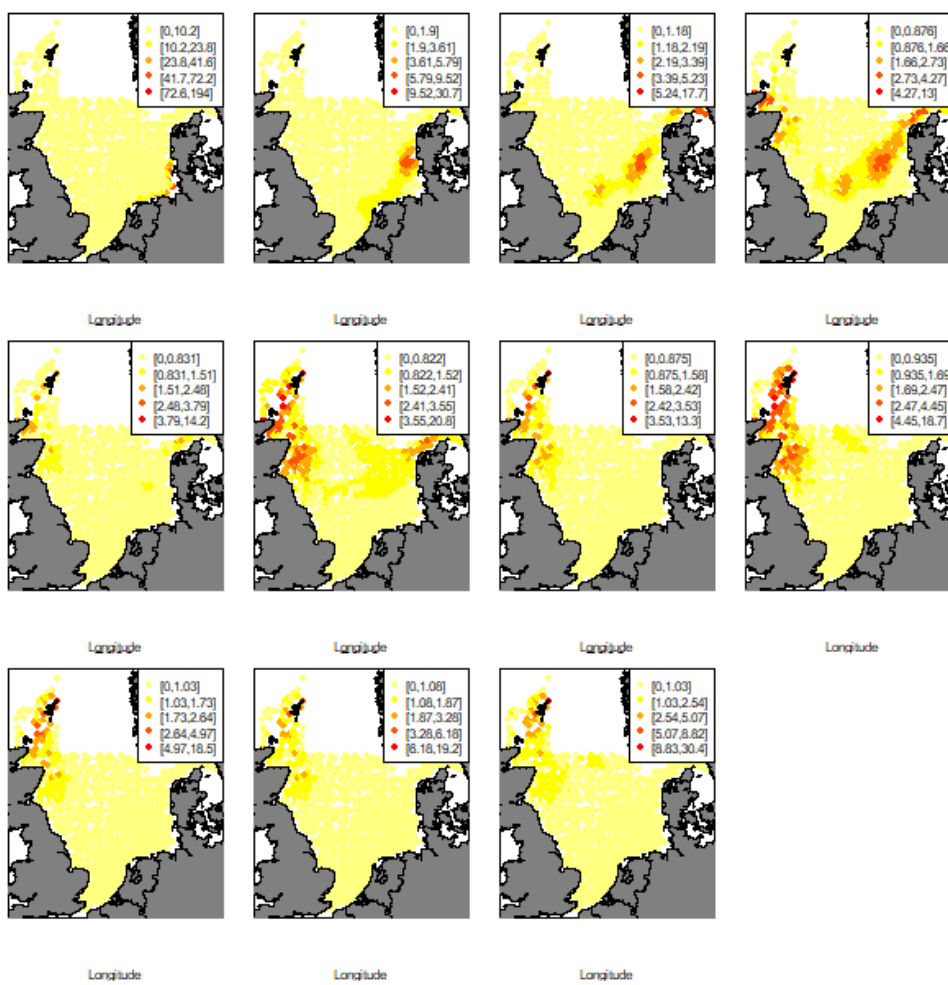
Q: De Noordzee wordt op het moment op hoog tempo volgebouwd met windparken, en gebieden worden gesloten voor natuurbescherming. Slaan we de plank niet mis door nu pas onderzoek te doen naar de effecten hiervan, in plaats van vooraf goed onderzoek te hebben gedaan?

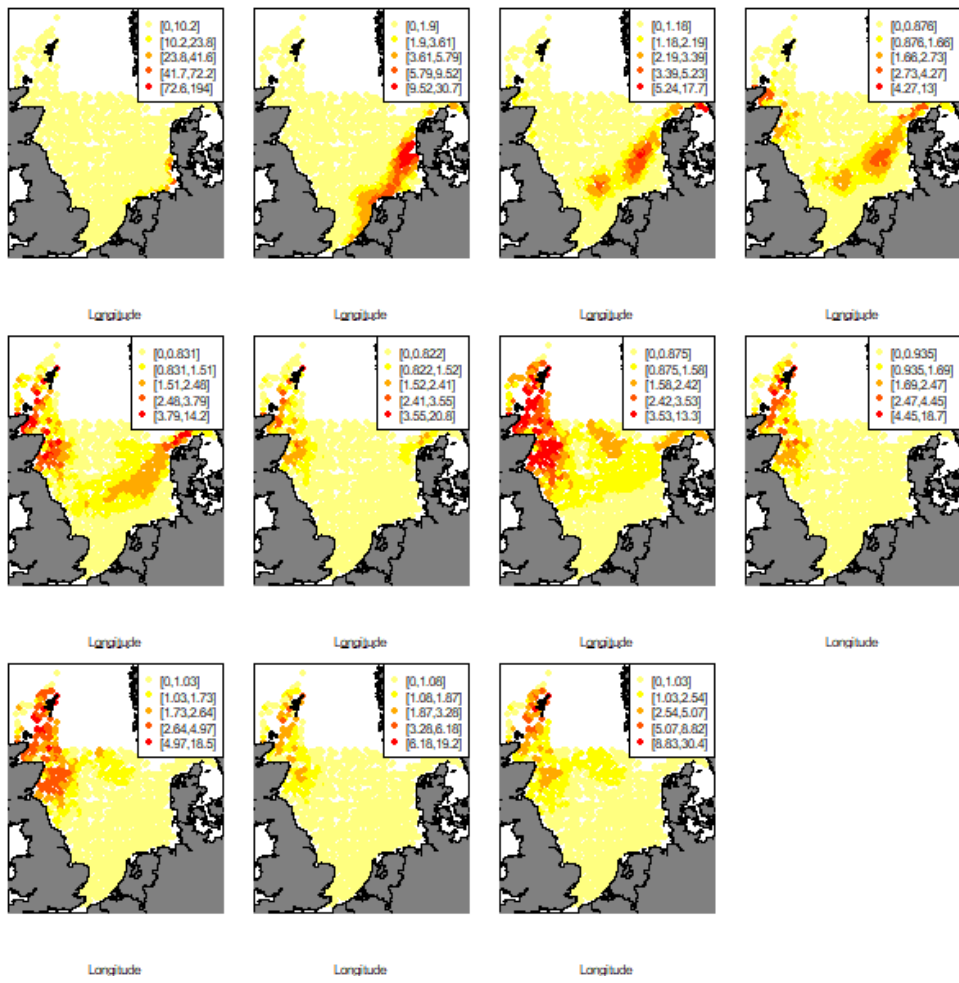
A: In Nederland is voor de aanbouw van het eerste windpark onderzoek gedaan naar de effecten van windparken op vissen, vogels, zeezoogdieren. Er waren toen weinig effecten te zien. Het onderzoek is toen verder gaan focussen op onderzoek naar soorten waar mogelijk wél effecten te zien zijn, zoals vleermuizen en bepaalde soorten vogels en zeezoogdieren. Wat we echter nog niet weten is wat het effect van al die windparken samen is op de zee. De situatie is nu eigenlijk dat het onderzoek naar de effecten achterloopt op de politieke keuzes die worden gemaakt. Onderzoekers proberen zoveel mogelijk onderzoeken op te zetten naar effecten, maar ook hier is weer een uitdaging wat betreft financiering.

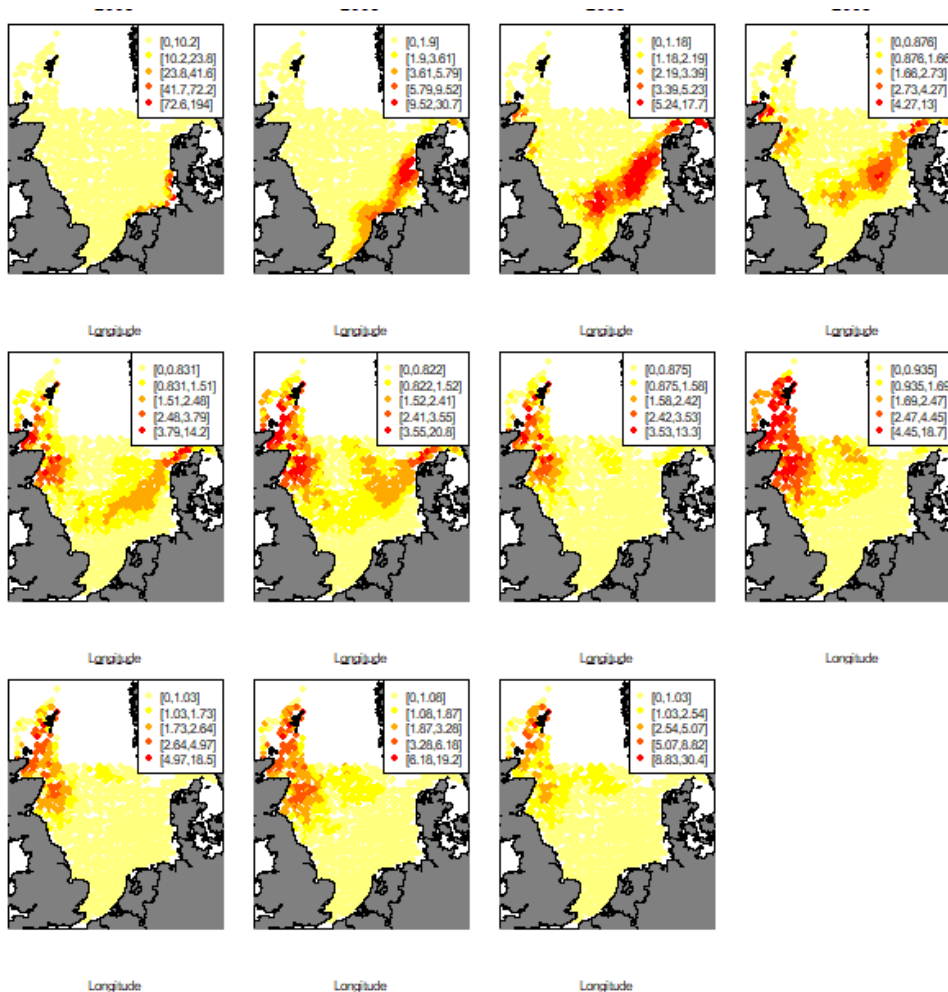
Auteurs: Jurgen Batsleer, Niels Hintzen, Lobke Jurrius, Tamar Poppelier & Thomas van Schie
Wageningen Marine Research, Vistikhethaar

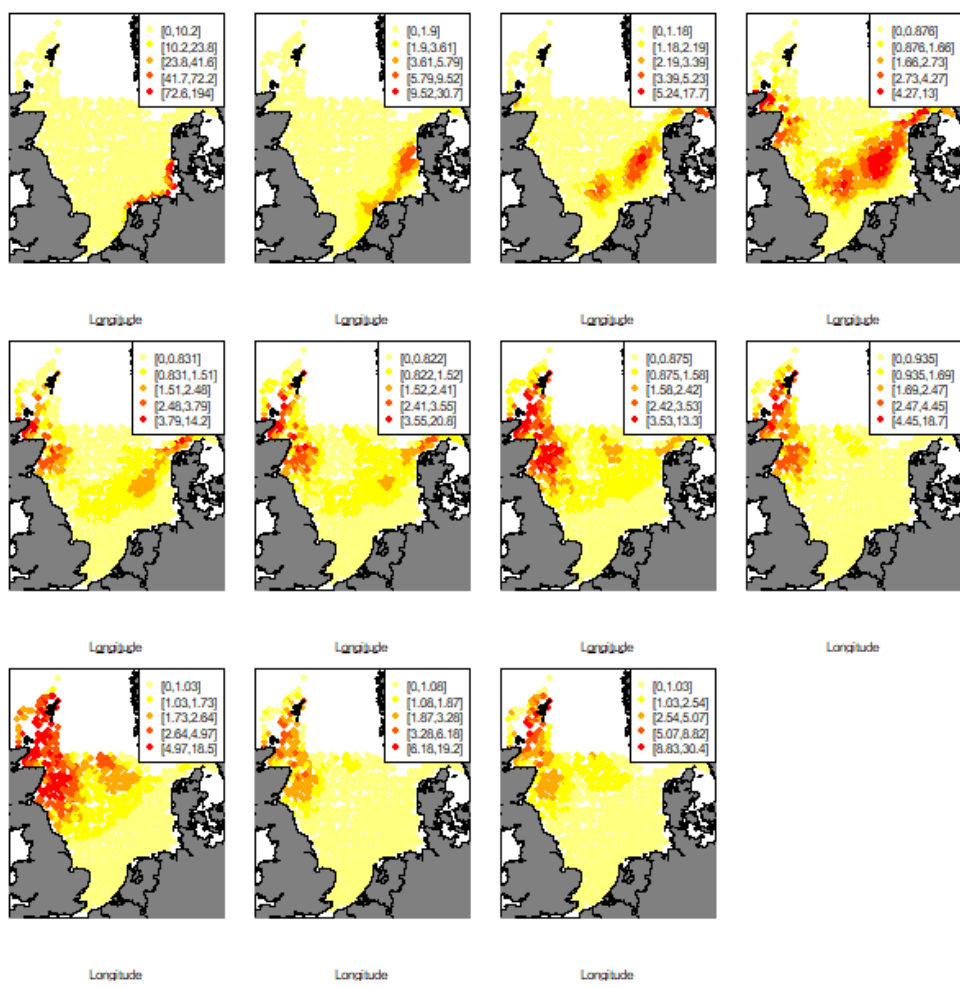
Bijlage 1: Figuren scholverdeling over de ruimte en tijd

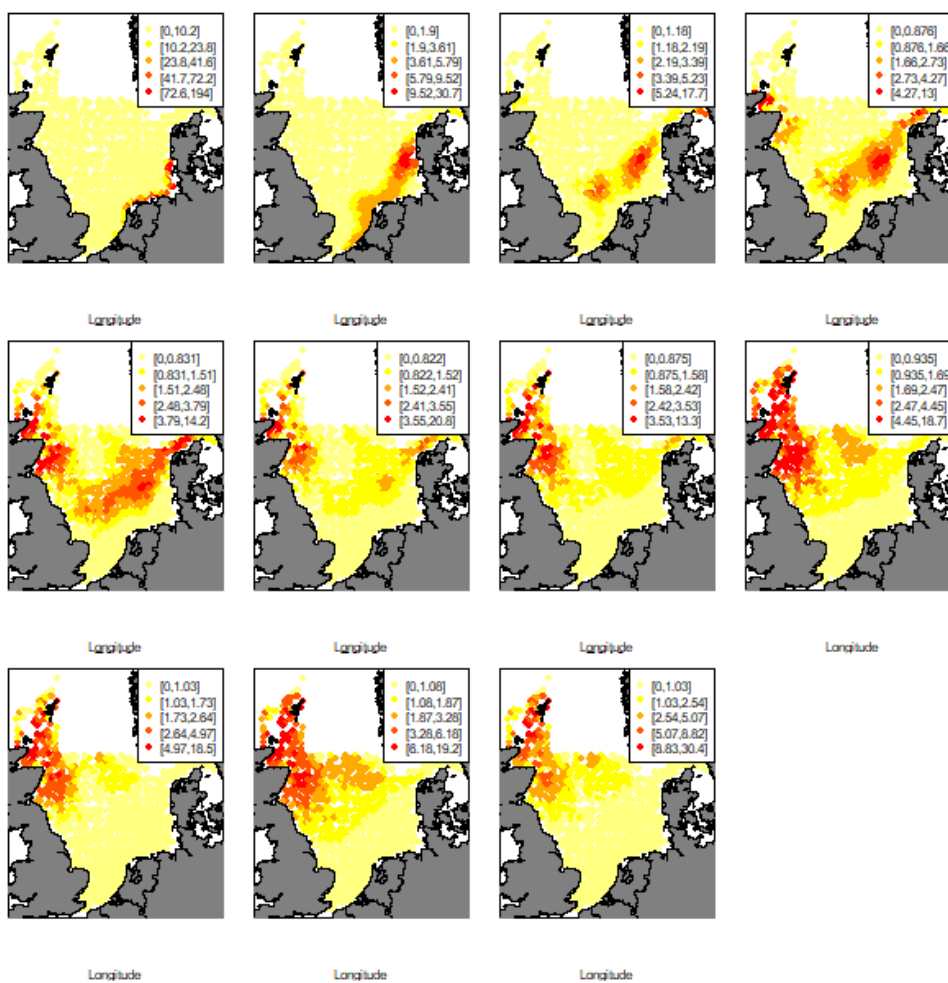

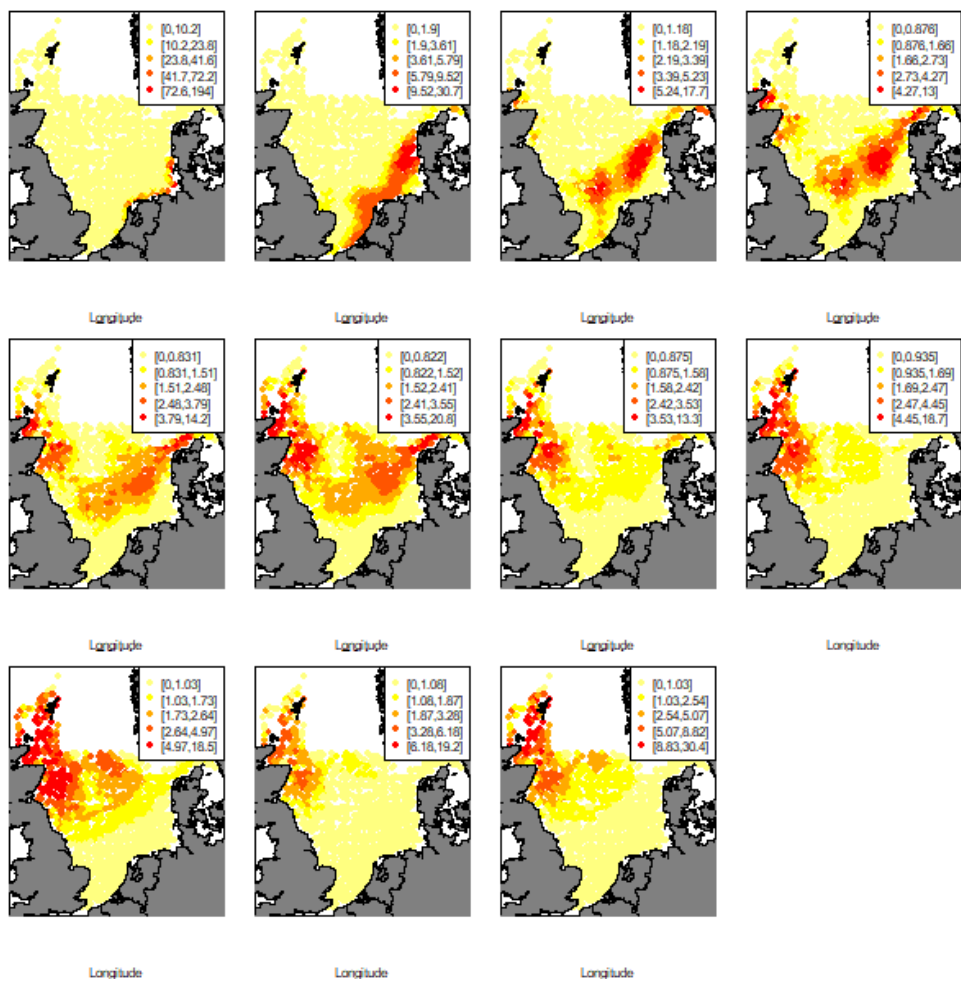

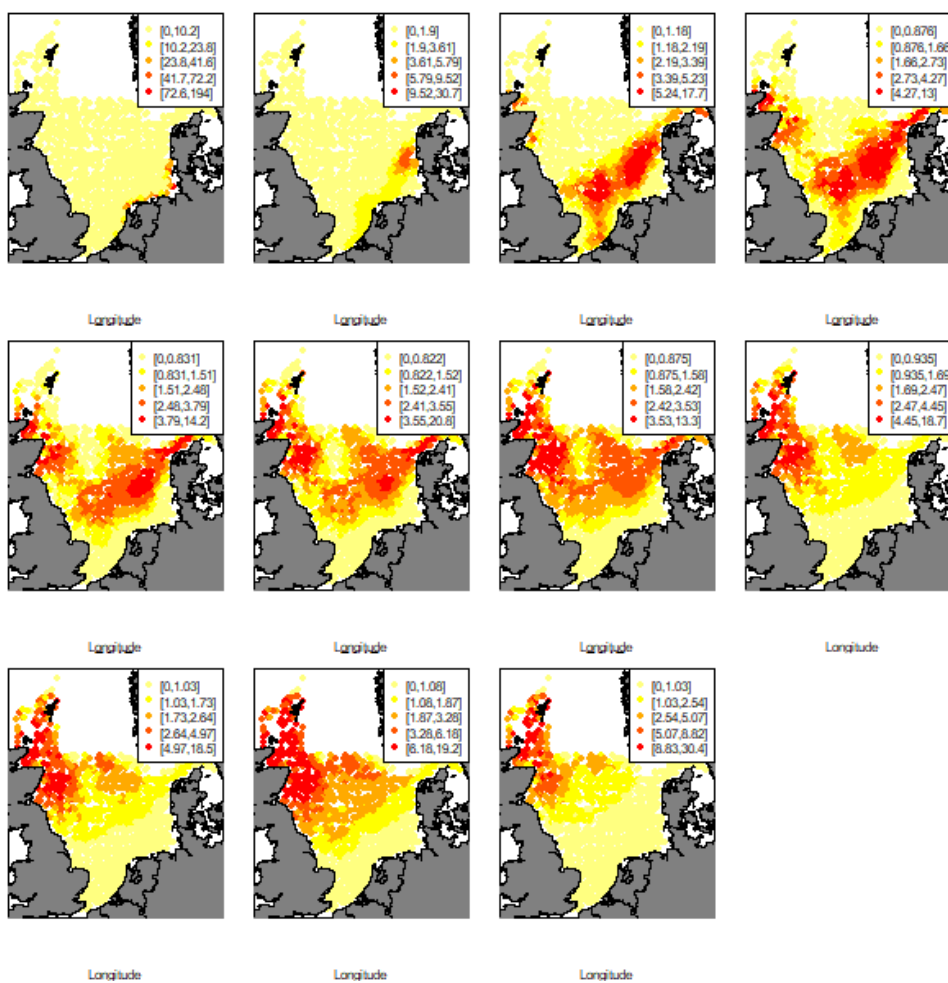

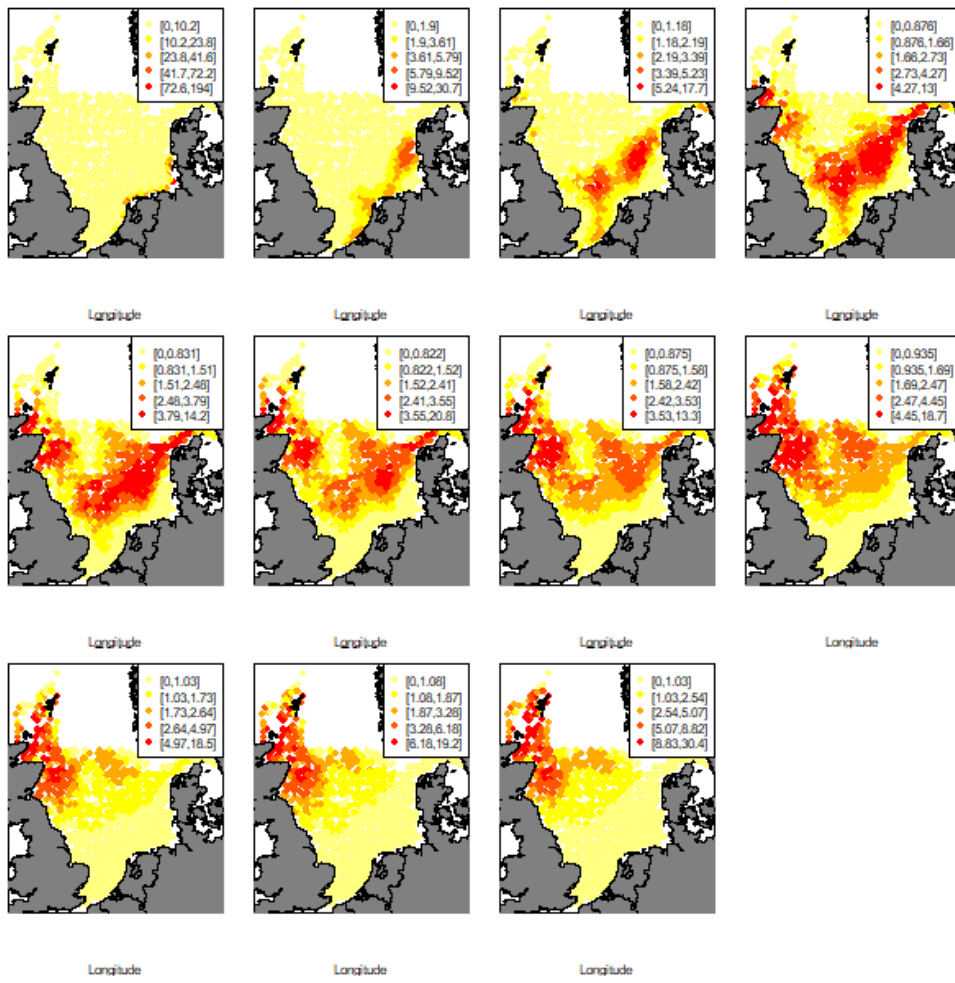

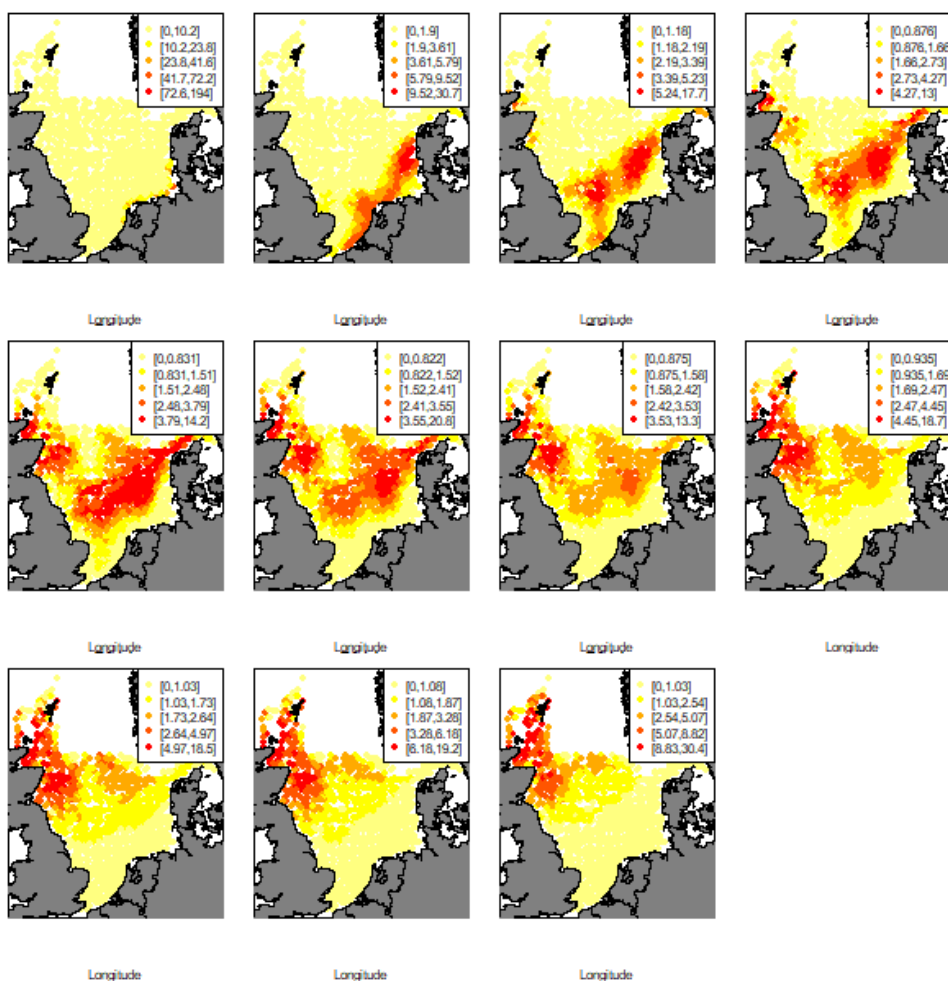

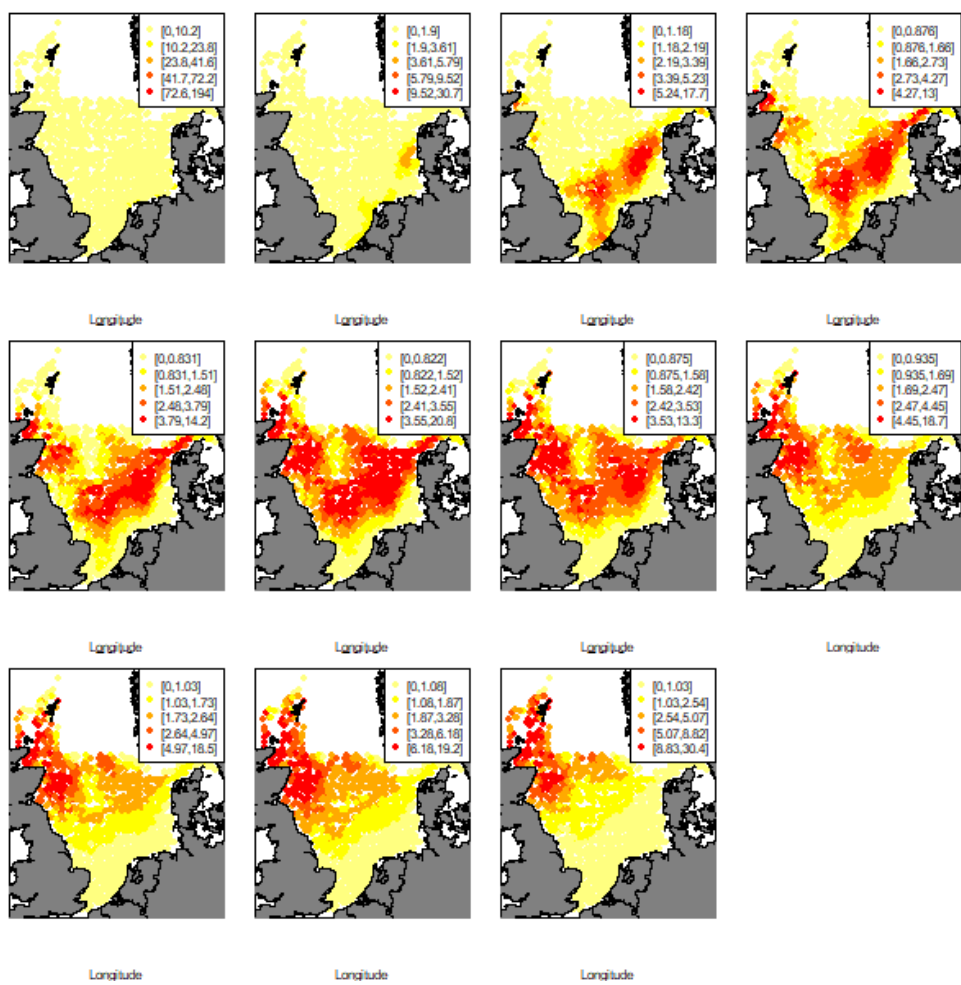

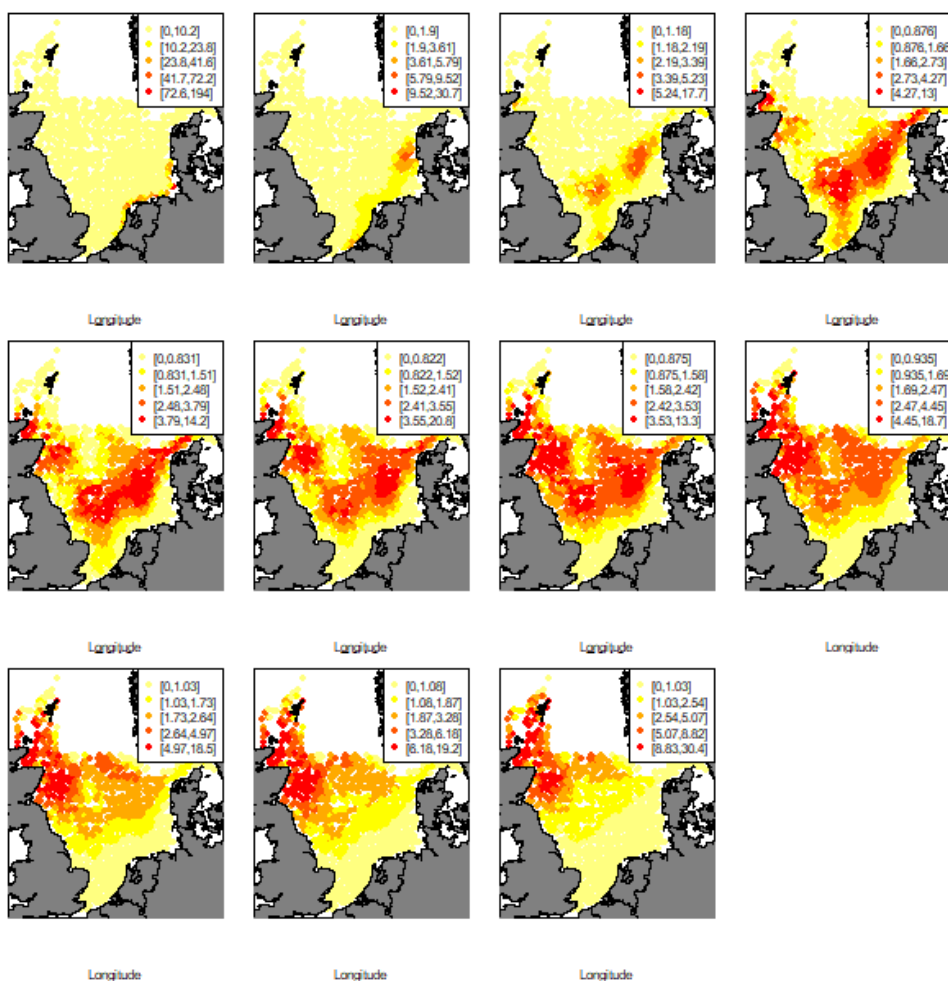

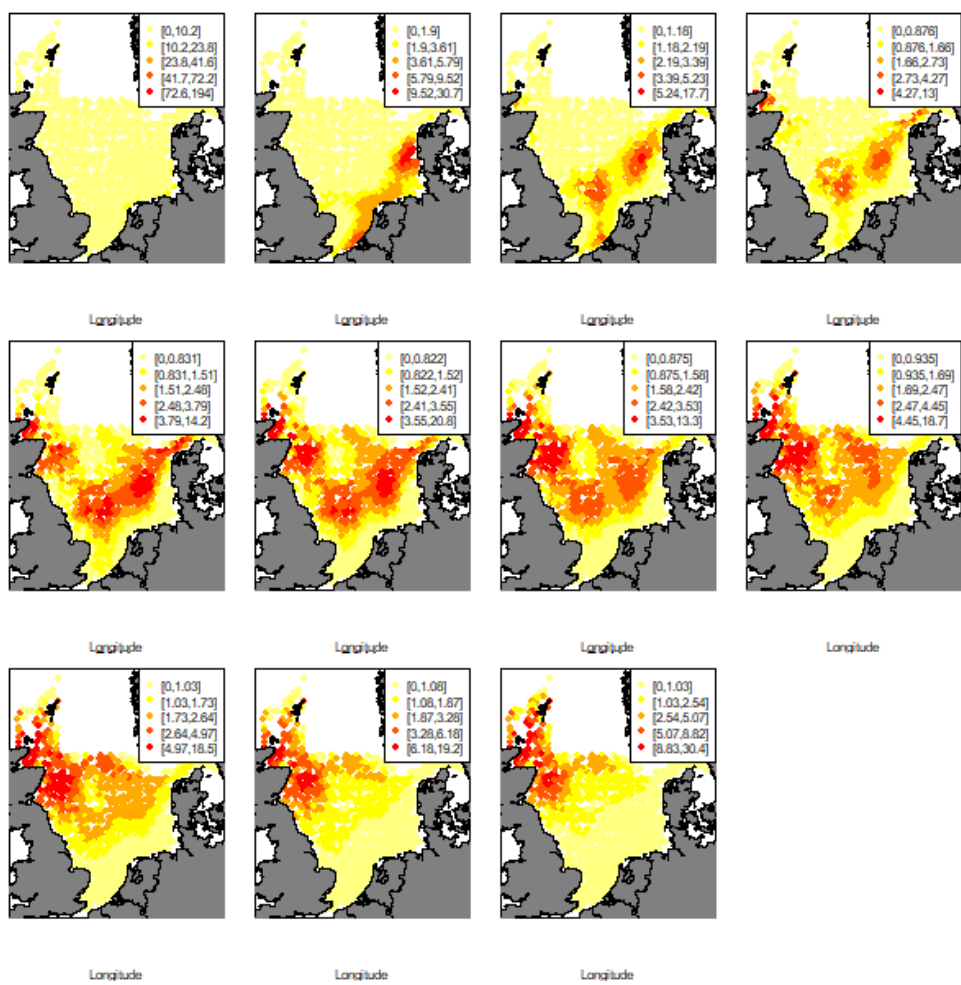

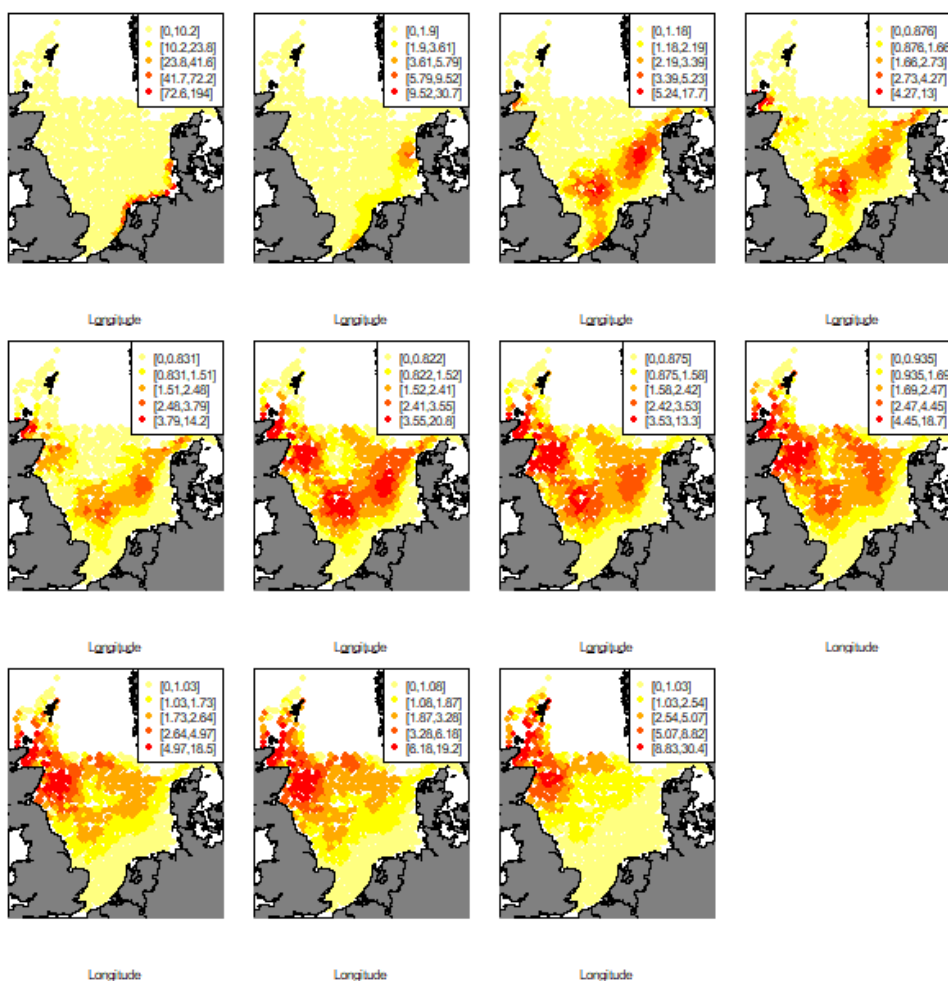

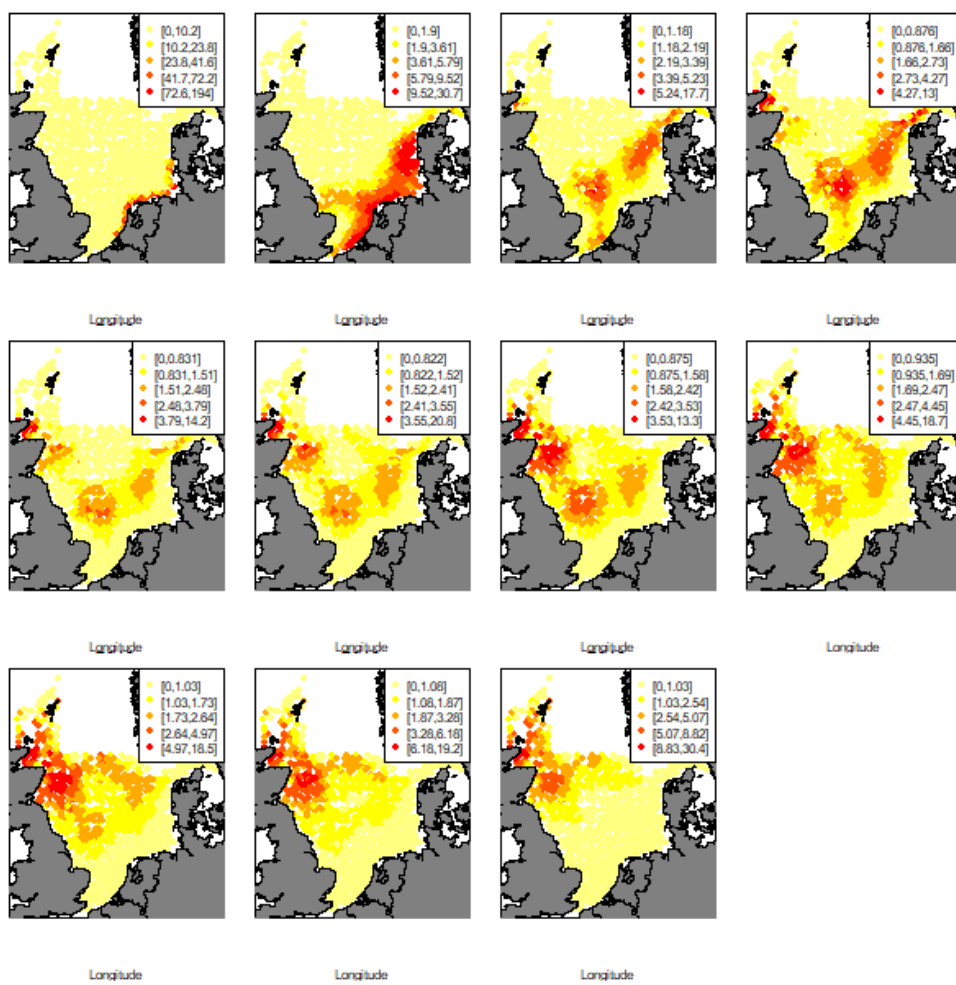

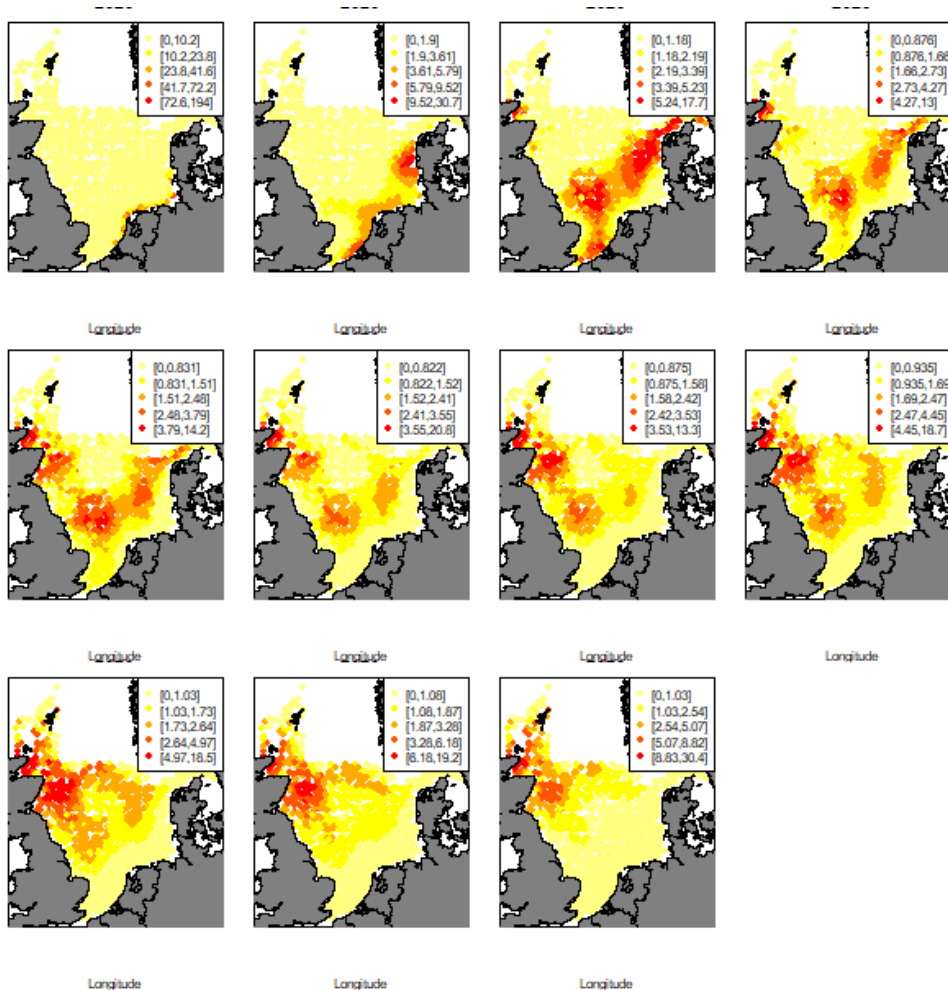

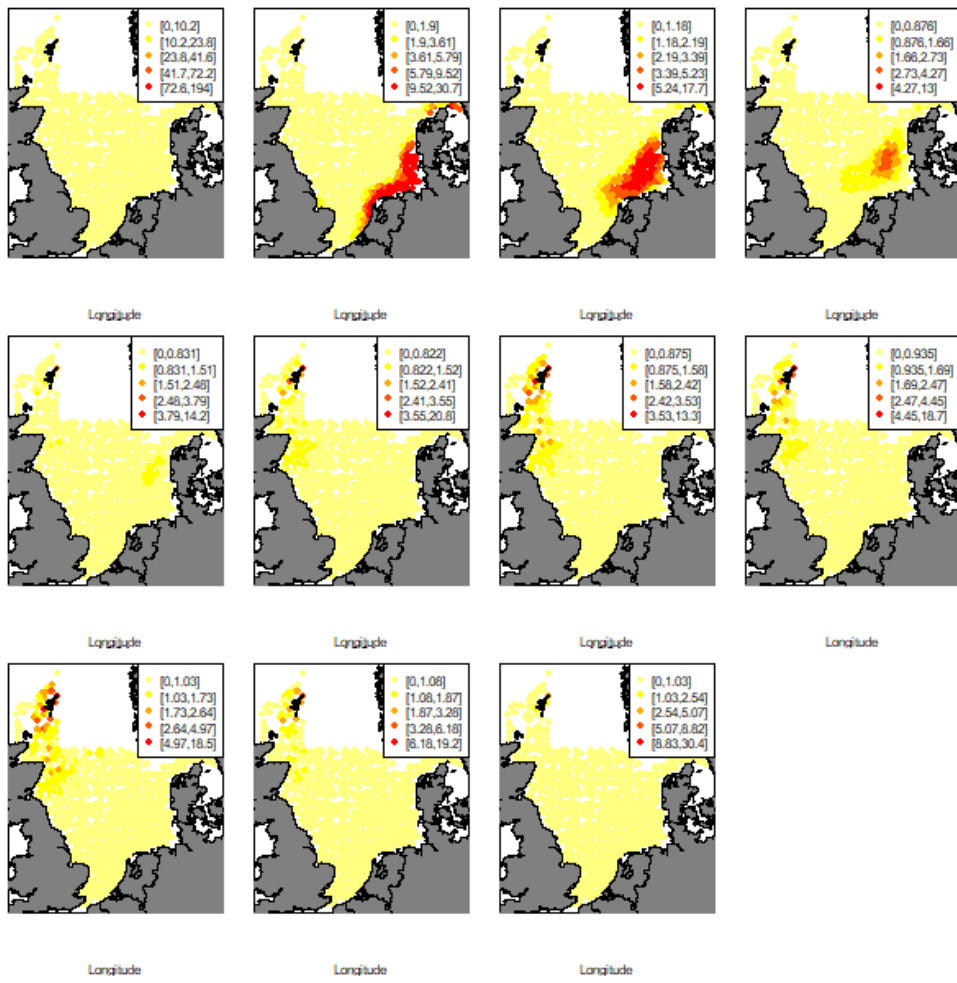

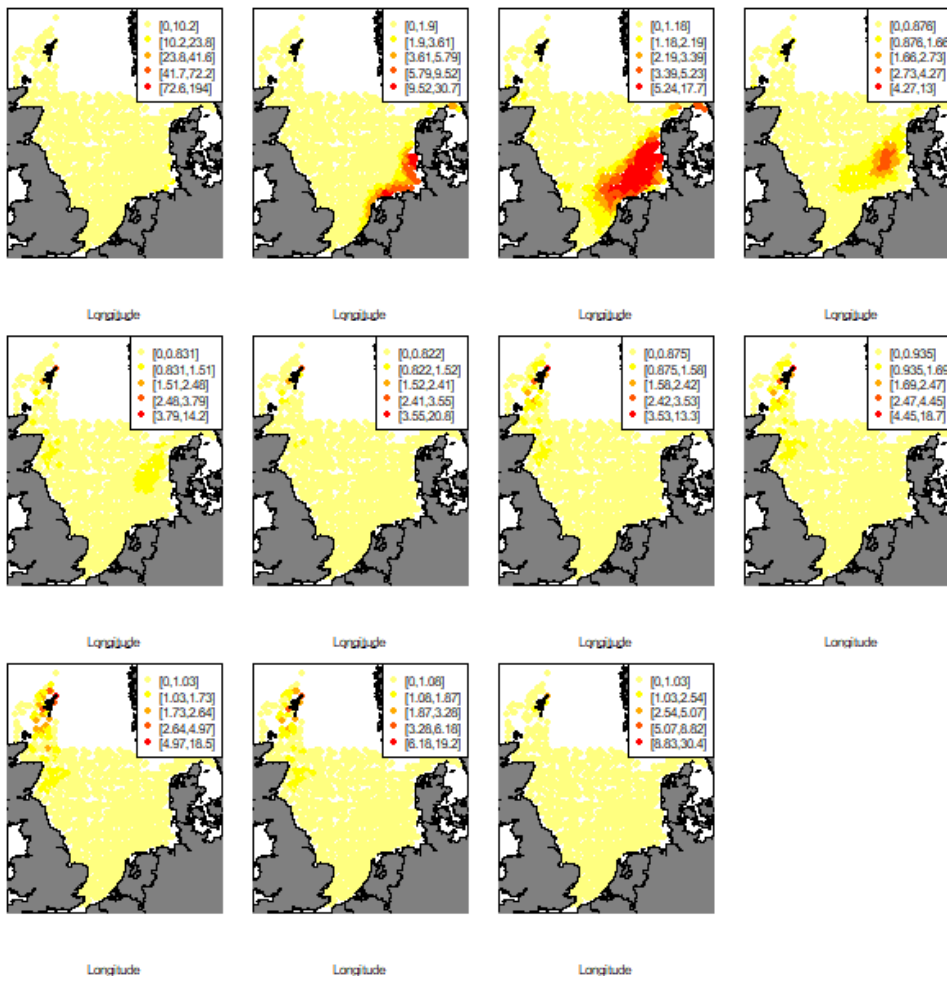

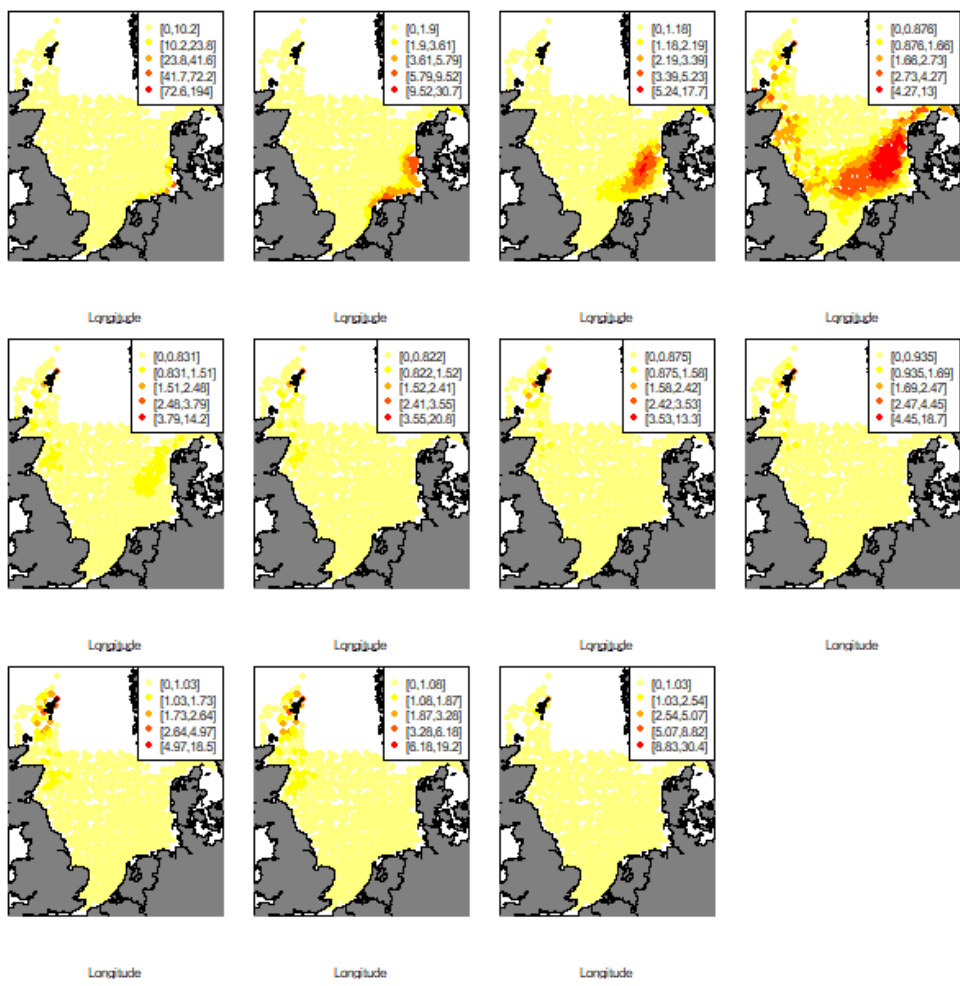

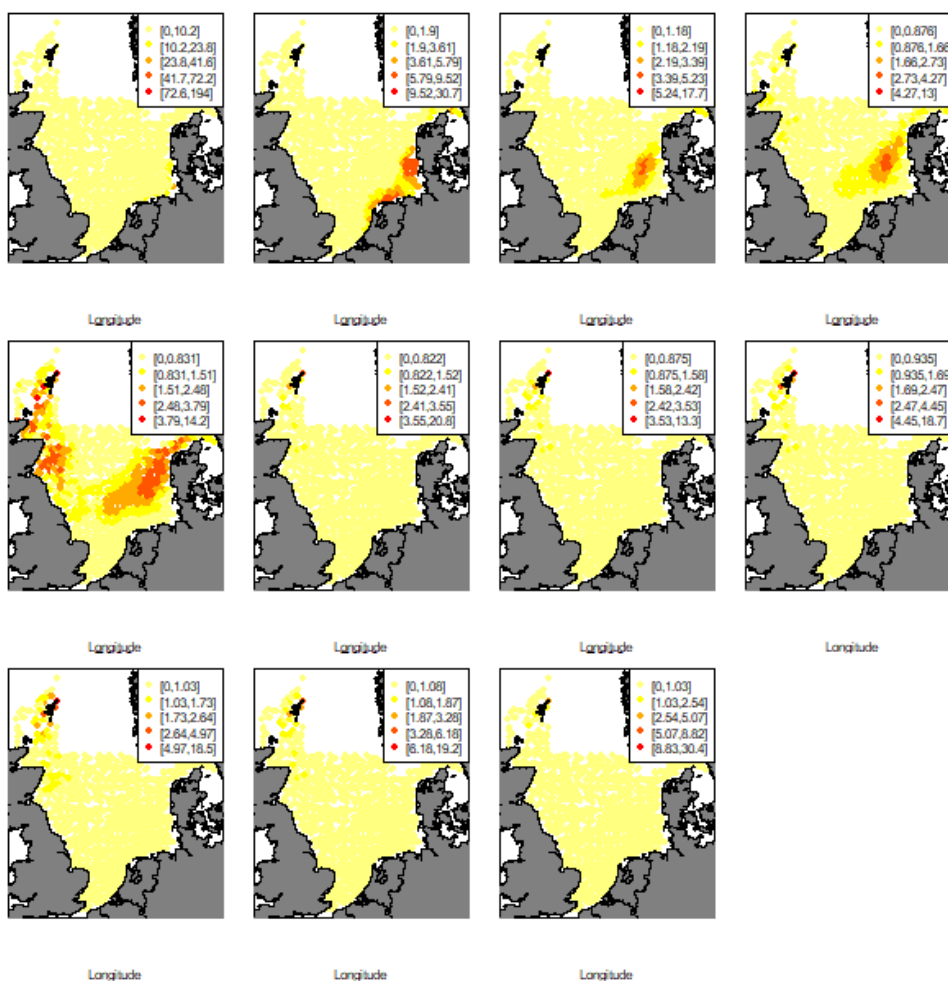

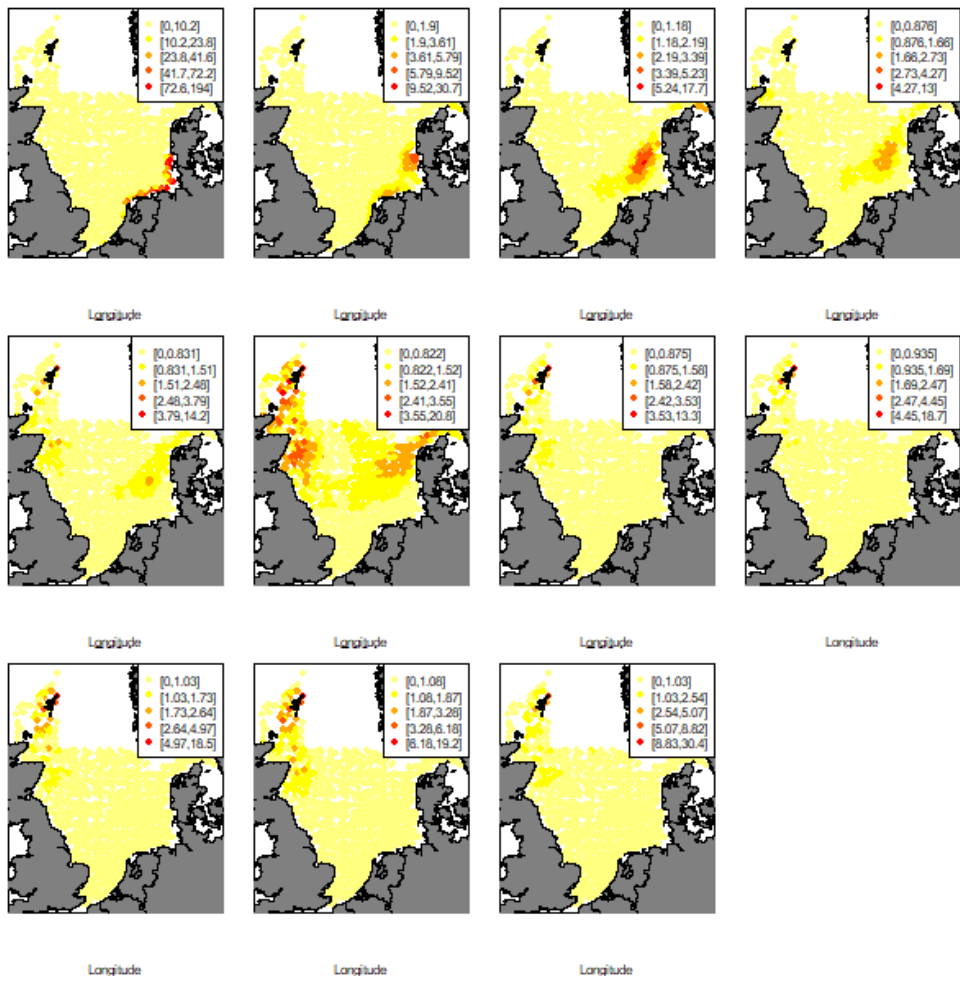

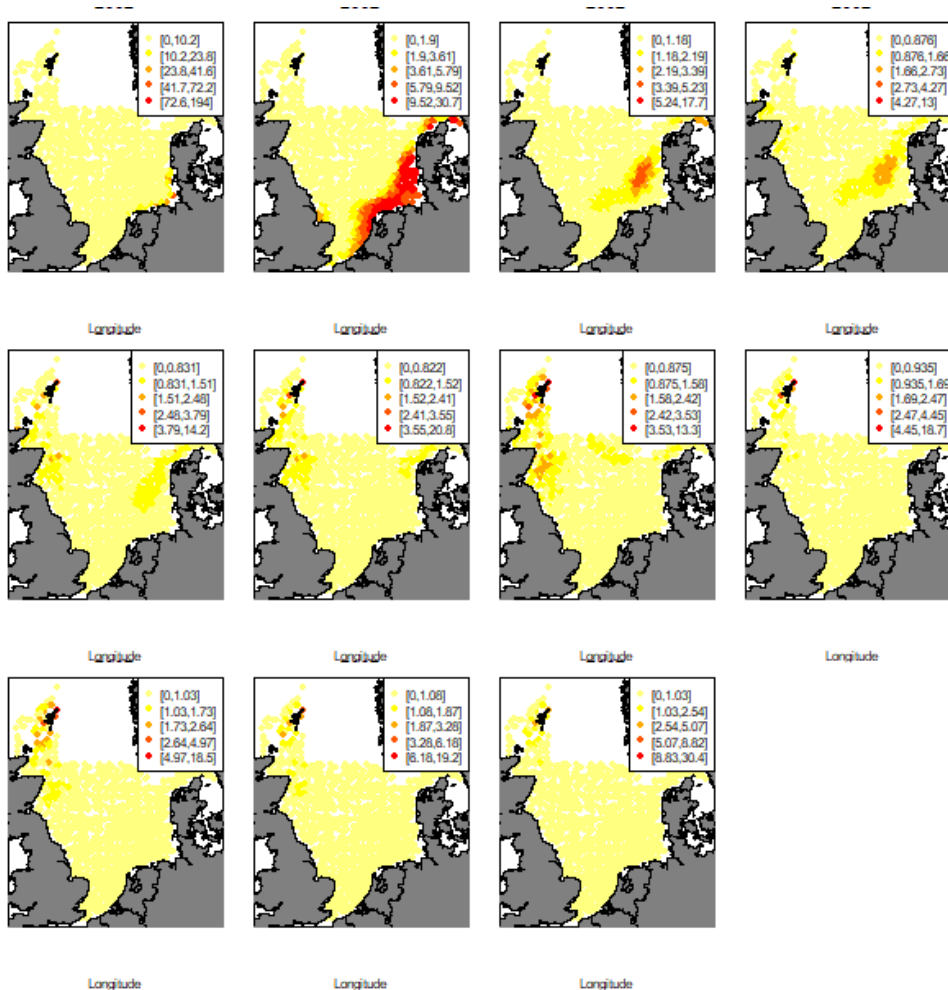

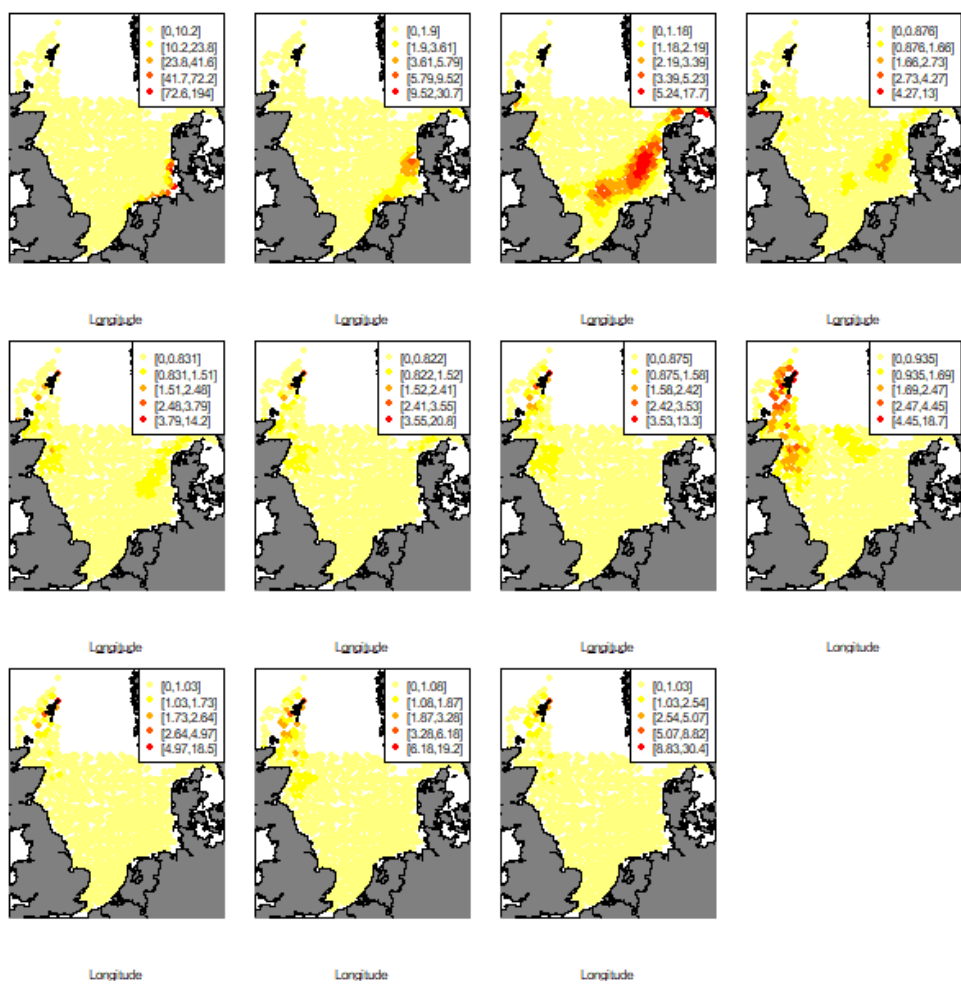

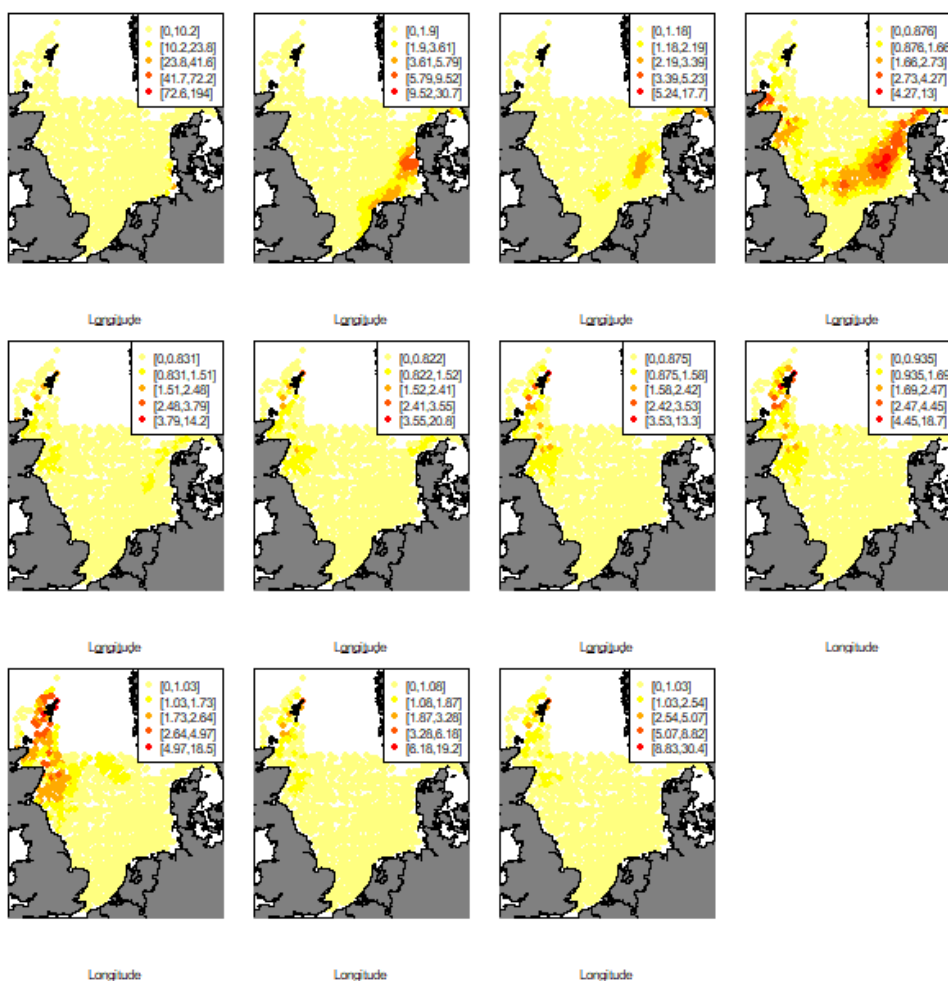

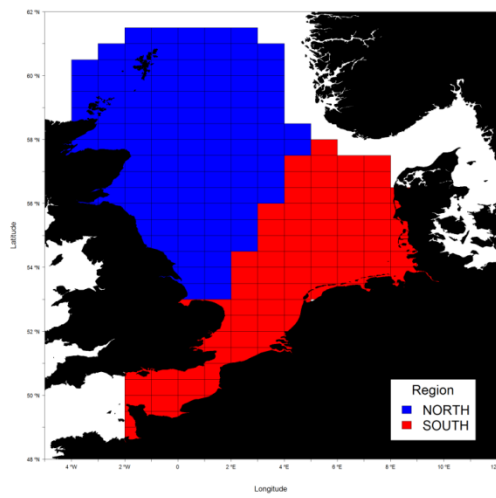

Bijlage 2: Voorgestelde paaipopulaties noord-zuid door Holmes *et al.* 2014

Geschatte SSB op basis van noord-zuid verdeling

